

СЕКЦІЯ «ДИЗАЙН»

УДК 7.05

Северін К.В.¹, Петрик К.В.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БАД-534м НУ «Запорізька політехніка»

ФОРМАТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ КНИГ У ВИДАВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасну цифрову епоху сформувалося «екранне покоління» – молодь і діти, для яких технології та інтернет стали невід’ємною частиною життя. Все частіше вибір між друкованою та електронною книгою схиляється на користь останньої. Сучасні пристрої не лише надають доступ до інформації, а й змінюють сприйняття читання, пропонуючи інтерактивний досвід із мультимедіа, анімаціями та елементами взаємодії. Електронні книги мають динамічні можливості: їхній контент можна змінювати, доповнювати, адаптувати під потреби читачів. Інтерактивні видання існують у різних форматах – від додатків, що доповнюють друковані книги, до цифрових продуктів із анімацією, звуковими ефектами та міні-іграми. Видавнича діяльність у цій сфері базується на різних технологіях, що забезпечують інтерактивність, доступність і новий формат літератури.

Електронна книга складається з двох основних компонентів – носія (електронного пристрою) та вмісту, представленого у різних форматах: PDF, EPUB, MOBI, DjVu, CHM тощо. Формат визначає функціональність, зручність та сумісність із пристроями. Наприклад, PDF зберігає початковий вигляд документа, EPUB і MOBI адаптуються до екрана, DjVu оптимізований для сканованих документів, а CHM використовується в довідкових системах. Згідно з ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості», пропонується таке тлумачення поняття «інтерактивна книга». «Інтерактивне (недетерміноване) електронне видання — параметри, зміст і спосіб взаємодії з яким визначає сам користувач за алгоритмом, заданим видавцем» («Інформація та документація», 2010). «Інтерактивна книга (англ. Interactive book) — передбачає вихід в альтернативну реальність з можливістю взаємодії з головними героями, реально існуючими за допомогою email, QR-кодів, сайтів тощо» («Інтерактивна книга») [1]. Окрім стандартних електронних книг, існують мультимедійні видання, що поєднують текст, аудіо, відео й анімацію, а також інтерактивні книги з додатками. Завдяки гнучким форматам вони можуть бути як простими текстовими документами, так і складними дизайнерськими виданнями, адаптованими до різних пристроїв і мовних налаштувань, що підвищує доступність і комфорт читання.

Для розробки інтерактивних електронних книг існують різні інструмен-

ти й платформи, що поділяються на онлайн-сервіси, компілятори та програмні редактори. Серед онлайн-сервісів популярними є FlipSnack, який дозволяє створювати та публікувати електронні книги, Yudu, що підтримує імпортування PDF-файлів та документів Microsoft Office, Bookemon – візуальний редактор для створення книг, PressBooks – сервіс на базі WordPress, який дозволяє формувати тексти та елементи книг, а також Creatavist, що інтегрує текст, зображення, слайдшоу, аудіо, відео та інтерактивні елементи. До компіляторів електронних книг належать eBook Maestro, який використовується для створення електронних публікацій, HTML Executable, що конвертує HTML-сторінки у виконувані файли, eBookGold, який створює книги на основі HTML-файлів, eBook Maker, що працює з HTML-документами, які містять зображення, JavaScript, анімацію та аудіо, а також eBook Compiler компанії Natata, що використовується для створення електронних книг, презентацій та довідкових систем. Серед програмних редакторів виділяються SunRav BookEditor, NeoBook, Adobe InDesign, Apple iBooks Author, My Autoplay, які забезпечують розширені можливості верстання та інтеграції мультимедійних елементів. Для публікації та продажу електронних книг використовуються платформи Kindle Direct Publishing, яка дозволяє самостійно видавати книги для Kindle, Blurb – сервіс для створення та продажу електронних і друкованих книг, PayLoadz – платформа електронної комерції для продажу цифрових товарів, а також Ourboox, що дає змогу створювати інтерактивні книги з текстом, зображеннями, відео, іграми, картами та 3D-моделлями [2]. Використання цих інструментів дозволяє авторам і видавцям створювати сучасні електронні книги з розширеними можливостями, роблячи їх доступнішими для читачів.

Інтерактивні електронні книги поєднують текст, мультимедіа та інтерактивні функції, змінюючи традиційне уявлення про читання. Використання різних форматів сприяє адаптації до різних платформ і потреб користувачів. Попри відносно невелике поширення інтерактивних книг в Україні, їхній потенціал для розвитку залишається значним, особливо в контексті цифровізації суспільства та зростання попиту на інтегровані мультимедійні продукти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості: Вид. офіц. – К.: Держстандарт України, 2010. – 7 с. Україна (дата звернення 26.03.2025).

2. Назаркевич М., Сторож О., Ключник І. Особливості розроблення інтерактивних електронних книг // Національний університет «Львівська політехніка», Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. С. 332–347. URL: <http://ena.lp.edu.ua> (дата звернення 26.03.2025).